

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2009

5. volební období

782/1

Stanovisko vlády

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb.,
o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

předložené dopisem předsedy vlády Mirka Topolánka ze dne
20. dubna 2009 (čj. 05813/09 - OVA)

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 782)

Vláda na jednání své schůze dne 20. dubna 2009 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 782), a vyslovila s tímto návrhem **nesouhlas** z dále uvedených důvodů.

Předložený návrh zákona nepřispívá k podpoře zaměstnanosti v období ekonomické krize, ale naopak podstatně zvyšuje výdaje v oblasti důchodového pojištění. Dosavadní zkušenosti ze zahraničí, včetně výzkumných prací, jednoznačně prokázaly, že předčasné starobní důchody jako nástroj pro snížení míry nezaměstnanosti nefungují a již koncem 90. let začal být tento přístup opouštěn; naopak je kladen důraz na podněty k práci. Veřejné důchodové systémy jsou předčasnými odchody do důchodu znevýhodněny ve dvou směrech - jednak jsou důchody vypláceny po delší dobu, jednak do systému přispívá menší počet osob. Protikrizová opatření by naopak měla přispívat k zachování pracovních míst stávajících a k vytváření nových, nikoliv k dalšímu nesystémovému zatížení důchodového systému, který je již zásadním způsobem ovlivňován samotným demografickým vývojem.

Předložený návrh zákona nerespektuje pojistně - matematická pravidla stanovení výše předčasných starobních důchodů, neboť tyto důchody nemají být podle návrhu nijak kráceny za dřívější odchod do důchodu a delší dobu pobírání důchodu, a proto lze předpokládat snahu o maximální využití tohoto zvýhodňujícího opatření a „hromadný“ odchod do předčasného starobního důchodu. Ze statistických údajů vyplývá, že rozdíl mezi průměrnou výší nově přiznávaných předčasných důchodů a důchodů přiznávaných při dosažení důchodového věku je přibližně až 2 000,- Kč, což znamená, že při zrušení krácení u předčasných starobních důchodů dojde ke zvýšení výdajů u každého takto přiznaného důchodu až o 24 000,- Kč ročně. Při odhadovaném potenciálním počtu 20 až 40 tisíc žadatelů o tento nekrácený důchod by se tak roční náklady pohybovaly na úrovni 0,5 - 1 mld. Kč. Toto opatření by se tedy, i přes dočasnou účinnost, projevovalo v základním důchodovém pojištění zvýšenými výdaji po dobu výrazně převyšující 20 let (vyšší, tj. nesnížený, důchod by byl totiž pobírán po celou dobu jeho výplaty) a celkové kumulované náklady (včetně valorizací) by dosahovaly výše až 30 mld. Kč (při maximálním počtu přiznaných důchodů až 60 mld. Kč).

Předložený návrh zákona se týká pouze zaměstnanců v pracovním poměru a zakládá tak nerovnost vůči ostatním pojištěncům, kteří jsou zaměstnáni v jiných pracovních vztazích, a též vůči osobám samostatně výdělečně činným, které mohou být rovněž vedeny v evidenci úřadu práce z důvodu dopadů ekonomické krize. Další nerovnost je založena i ve srovnání s poživateli ostatních předčasných starobních důchodů přiznaných před a po vymezeném období.